

5. Kravets, V. Problemy mizhstatevykh ta shlyubno-simeynykh stosunkiv u Antychniy Hretsiyi. Retrieved from file:///C:/Users/User/Desktop/Формування прав жінок/2013 Міжстатеві стосунки стародав.Греції.pdf. (accessed: 28.12. 2020) [in Ukrainian].
6. Kovalenko, E. (2018). Stanovlennya kul'tury menedzhmentu v Starodavn'omu Kytayi. *Kul'tura i suchasnist'* - Culture and modernity, 1, 26-33. [in Ukrainian].
7. Zhizhong, G. (2019). *Zhinochyy portret u kytays'komu zhyvopysi KHKH - pochatku KHKHI stolittya : obrazno-styl'ova evolyutsiya* [Female Portrait in Chinese Painting of the Twentieth - Early Twentieth Centuries: Evolutionary-Style Evolution] (*Doctor's thesis*). Kharkiv. [in Ukrainian].
8. Svyatnenko, I. Konfutsianstvo ta henderna kul'tura Yaponiyi. Retrieved from file:///C:/Users/User/Downloads/staptp_2016_72_4%20(2).pdf (accessed 26 December 2020). [in Ukrainian].
9. Isayeva, N. Tematychna paradyhm a kytays'koyi klasychnoyi zhinochoyi poeziyi yak vidobrazhennya potentsialu subversyvnosti. Retrieved from file:///C:/Users/User/Downloads/Lits_2017_1(1)_22.pdf (accessed: 26.12.2020). [in Ukrainian].
10. Svyatnenko, I. Henderna kul'tura v indyuzizmi: Tradytsonalist's'kyy ta modernizatsiynnyy aspekty. Retrieved from file:///C:/Users/User/Downloads/364-Article%20Text-692-1-10-20161018.pdf (accessed: 28.12.2020). [in Ukrainian].
11. Shamsutdinova-Lebedyuk, T. (2005). *Simeyno-shlyubni vidnosyny v islami: relihiyevnavchyy aspekt* [Family-marriage relations in Islam: the religious aspect] (*Extended abstract of Candidate's thesis*). Kyiv. [in Ukrainian].
12. Ivchenko, Y. (2014). Rol' zhinky v istoriyi antychnoyi filosofiyi. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya Pravo – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. The Right Series*, 29, 12-14. [in Ukrainian].
13. Bondarenko, N. Istorychni aspekty rozvytku vchen' pro prava zhinok. Retrieved from file:///C:/Users/User/Downloads/FP_index.htm_2011_2_15%20(6).pdf (accessed: 28.12. 2020). [in Ukrainian].
14. Korzhenko, V. Henderni vidnosyny: filosof's'ki ideyi ta sotsial'ni praktyky v antychnomu suspil'stvi. Retrieved from file:///C:/Users/User/Desktop/Формування%20прав%20жінок/01.pdf (accessed: 26.12.2020). [in Ukrainian].
15. Maljutina, I. Katehoriya „zhinka” u publichnomu i pryvatnomu pravi Starodavn'oho Rymu. Retrieved from file:///C:/Users/User/Downloads/jnn_2013_3_5%20(1).pdf (accessed 26.12. 2020). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.01.2020

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2020.8.4>

*Турковський Олександр Ярославович,
Голова Дніпропетровського обласного
територіального відділення
Антимонopolного комітету України
e-mail: kaf_forever@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6193-6027>*

ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано форми діяльності територіальних підрозділів Антимонопольного комітету України. Автором наведено доктринальні погляди науковців на класифікацію форм діяльності центральних органів виконавчої влади. Серед правових форм діяльності територіальних підрозділів Антимонопольного комітету України досліджено нормотворчу, правозастосовчу, установчу та контрольну форми діяльності. Неправові форми, що характеризуються однорідною діяльністю, що не пов'язана з учиненням юридично значущих дій і прийняттям правових актів, представлені у дослідженні організаційною та матеріально-технічною. Автором наводяться спільні ознаки правових форм діяльності підрозділів Антимонопольного комітету України. Запропоновано обґрунтування необхідності дослідження форм діяльності даних територіальних підрозділів, як складових державного управління у сфері конкуренції. Зауважено, що в сучасних умовах удосконалення механізмів управління у сфері економічної конкуренції можливе, зокрема завдяки оптимізації конкурентного адміністрування. Разом з тим, з огляду на обсяг повноважень територіального відділення, визначений законодавством, та приймаючи до уваги особливості його адміністративно-правового статусу автор робить висновок, що в існуючому правовому полі територіальне відділення Антимонопольного комітету України може використовувати як засоби субординаційного характеру, так й характеру координації-взаємодії. Підсумовуючи, наведено авторські пропозиції по удосконаленню існуючої системи управління конкурентними відносинами та контролю за дотриманням таких відносин з метою прискорення процесу формування проконкурентної

культури в українському суспільстві.

Ключові слова: управління у сфері економічної конкуренції, територіальні підрозділи Антимонопольного комітету України, форми діяльності органів публічної влади, класифікація правових та неправових форм діяльності територіальних підрозділів Антимонопольного комітету України.

Turkovsky O. FORMS OF ACTIVITY OF TERRITORIAL UNITS OF THE ANTIMONOPOLY COMMITTEE OF UKRAINE

In the article the forms of activity of territorial divisions of the Antimonopoly Committee of Ukraine are analyzed. The author presents the doctrinal views of scientists on the classification of forms of activity of central executive bodies. Among the legal forms of activity of territorial divisions of the Antimonopoly Committee of Ukraine are investigated the rulemaking, law enforcement, constituent and control forms of activity. Non-legal forms characterized by homogeneous activities that are not related to the performance of legally significant actions and the adoption of legal acts, presented in the study of organizational and logistical. The author presents the common features of legal forms of activity of divisions of the Antimonopoly Committee of Ukraine. The substantiation of the necessity to study the forms of activity of the data of territorial divisions as components of the state administration in the sphere of competition is offered. It is noted that in modern conditions improvement of management mechanisms in the sphere of economic competition is possible, in particular due to the optimization of competitive administration. At the same time, given the scope of powers of the territorial office defined by the legislation, and taking into account the peculiarities of its administrative and legal status, the author concludes that in the existing legal field the territorial office of the Antimonopoly Committee of Ukraine may use both the means of subordination and the nature of coordination - interaction. To summarize, the author proposes to improve the existing system of managing competitive relations and monitoring the observance of such relations in order to accelerate the process of formation of a competitive culture in Ukrainian society.

Key words: management in the field of economic competition, territorial subdivisions of the Antimonopoly Committee of Ukraine, forms of activity of public authorities, classification of legal and non-legal forms of activity of territorial subdivisions of the Antimonopoly Committee of Ukraine.

Постановка проблеми. Розбудова стабільного, правового економічного середовища сучасної держави, враховуючи напрямок на євроінтеграцію, передбачає вдосконалення системи управління у сфері економічної конкуренції. В Україні функціонують та діють органи, діяльність яких спрямована саме на сферу управління конкурентними відносинами та контролю за дотриманням таких відносин – це Антимонопольний комітет України і його територіальні відділення. Конкретизація та аналіз форм діяльності територіальних підрозділів Антимонопольного комітету України, як органів державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, є передумовою вдосконалення їх ефективності і тому потребує окремих досліджень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Природу конкуренції вивчали такі відомі класики як А.Сміт, Й.Шумпетер, Д.Рікардо, Дж.Робінсон, Е.Чемберлінг. Питання форм і методів діяльності органів публічної влади висвітлювали у свої працях В.Б. Авер'янов, Г.В. Барабашев, А.А. Безуглов, О.Є. Кутафін, Б.М. Лазарев, О.Ф. Фрицький, К.Ф. Шеремет та інші науковці. Вони класифікували форми діяльності органів державної влади, виділили значну кількість проблемних питань щодо їх діяльності у сфері розвитку економіки України на сучасному етапі. Проте, форми діяльності органів Антимонопольного комітету залишаються не достатньо розглянутими та потребують проведення спеціального дослідження.

Метою статті є аналіз форм діяльності територіальних підрозділів Антимонопольного комітету України, обґрунтування перспектив їх розвитку та можливих трансформацій з метою забезпечення ефективного виконання ними своїх функцій та завдань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під формами діяльності органів публічної влади зазвичай розуміють зовнішню сторону їх функціонування, тобто сукупність однорідних дій, які здійснюються у певних організаційних рамках, визначених законодавством. Іншими словами, форми діяльності – це однорідна діяльність органів публічної влади, через які реалізуються їх функції. Характер форм діяльності конкретного органу визначається «природою суб'єкта державної влади і його компетенцією в галузі здійснення державно-владних повноважень». У новітній юридичній літературі існують різні класифікації юридичної (правової) та неправової форм діяльності органів державної влади. Так, наприклад, форми діяльності центральних органів виконавчої влади поділяються на правові, організаційні та матеріально-технічні.

До правових форм відносять нормотворчу, правозастосовчу, установчу та контрольну форми діяльності [1, с.256]. **Нормотворча форма** діяльності реалізується шляхом ординарного, законопроектного та спеціального провадження. Нормотворча діяльність – діяльність суб'єктів щодо створення правових норм, їх зміни і скасування. В рамках територіальних підрозділів органів Антимонопольного комітету України нормотворча форма діяльності практично не реалізується через обмежену законодавством компетенцію та повноваження територіальних відділень в цій сфері.

Прийняття власних документів нормативно-правового характеру, а також їх офіційне тлумачення у сфері захисту економічної конкуренції є прерогативою саме Антимонопольного комітету України. В той же час, територіальні відділення за результатами виконання окремих доручень Комітету або за власною ініціативою можуть формувати пропозиції до Антимонопольного комітету України щодо необхідності внесення змін в діюче законодавство, скасування існуючих нормативно-правових актів, які обмежують розвиток економічної конкуренції, знімають бар'єри доступу на товарні ринки нових суб'єктів

господарювання, або прийняття нових нормативно-правових актів, які сприятимуть чи безпосередньо посилюватимуть економічну конкуренцію.

Територіальне відділення має право надавати обов'язкові для розгляду рекомендації, вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування пропозиції з проведення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, що можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Правозастосовча форма являє собою діяльність з реалізації нормативних приписів шляхом видання наказів індивідуального правонаділяючого або правоохоронного характеру, доручень організаційно-розпорядчого характеру, надання спеціальних дозволів на здійснення певного виду діяльності фізичним і юридичним особам, реєстрації актів, документів, прав, об'єктів тощо. Іншими словами правозастосовча діяльність – це діяльність, за допомогою якої забезпечується безперервність процесу реалізації нормативно-правових приписів шляхом наділення одних учасників правовідносин суб'єктивними правами і покладення на інших відповідних юридичних обов'язків або шляхом розгляду (вирішення) питань про наслідки правових суперечок і правопорушень, а також і притягнення винних до юридичної відповідальності [2, с.33].

В територіальних відділеннях правозастосовча форма діяльності реалізується шляхом прийняття, зокрема відповідно до статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», передбачених законодавством про захист економічної конкуренції розпоряджень та рішень, попередніх висновків у справах; надання рекомендацій стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень; видання наказів щодо проведення перевірок додержання вимог конкуренційного законодавства, звернень до суду тощо.

Виїзні перевірки додержання законодавства про захист економічної конкуренції при здійсненні господарської діяльності суб'єктами господарювання та при реалізації повноважень органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю щодо суб'єктів господарювання проводиться відповідно до наказу Голови Комітету, голови відділення, за місцезнаходженням об'єкта перевірки уповноваженими працівниками відділення.

З метою захисту інтересів держави, споживачів та суб'єктів господарювання територіальні відділення Антимонопольного комітету України у зв'язку з порушенням законодавства про захист економічної конкуренції органами влади, юридичними чи фізичними особами подають заяви, позови, скарги до суду.

Установча форма діяльності в органах державної влади зазвичай пов'язана із провадженнями щодо формування структури цього органу, системи його територіальних органів, утворення, реорганізації, ліквідації підприємств, організацій та установ, що належать до сфери його управління, призначення їх керівників, погодження призначення на посади керівників структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій.

Територіальні відділення створюються Антимонопольним комітетом України для реалізації завдань, покладених законодавством на органи Антимонопольного комітету України. Територіальні відділення відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України» можуть створюватися в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі, а їх повноваження визначаються Комітетом у межах його компетенції. У разі необхідності можуть утворюватись міжобласні територіальні відділення. Територіальні відділення Антимонопольного комітету України підконтрольні та підзвітні Антимонопольному комітету України. Голова Антимонопольного комітету України затверджує штатний розпис та структуру територіальних відділень Антимонопольного комітету України.

Територіальне відділення Антимонопольного комітету України очолює голова територіального відділення. Голова територіального відділення та його заступник призначаються та звільняються Головою Антимонопольного комітету України. Заступник голови територіального відділення в чинній редакції Закону України «Про Антимонопольний комітет України» призначається та звільняється Головою Комітету за поданням голови територіального відділення. Проте, на даний час порядок призначення державних службовців врегульований статтею 21 Закону України «Про державну службу», якою визначено що вступ на державну службу здійснюється шляхом призначення громадянина України на посаду державної служби за результатами конкурсу, а прийняття громадян України на посади державної служби без проведення конкурсу забороняється, крім випадків, передбачених цим законом (до яких не віднесено призначення заступників голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України на підставі подання голови територіального відділення). Отже, норми Закону України «Про Антимонопольний комітет України» в цій частині не відповідають нормам Закону України «Про державну службу».

До установчої форми діяльності територіальних відділень слід віднести утворення їх адміністративних колегій. Діяльність адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України координує голова відповідного територіального відділення. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України приймається від імені територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Контрольна форма діяльності конкретизується в нормотворчому та виконавчому провадженнях. Нормотворче провадження передбачає контроль керівника цього органу за діяльністю з видання актів

нормативного характеру його заступниками, керівниками структурних підрозділів з правом їх скасування в разі, якщо ці акти суперечать Конституції України, іншим актам законодавства. Виконавче провадження являє собою поточний контроль за ефективністю діяльності територіальних органів, структурних підрозділів.

В територіальних відділеннях контрольна форма діяльності при нормотворчому провадженні через обмежену законодавством компетенцію та повноваження територіальних відділень у сфері нормотворення не є розвиненою. Оскільки в рамках територіальних підрозділів органів Антимонопольного комітету України нормотворча форма діяльності практично не реалізується, то контроль в нормотворчому провадженні фактично зводиться до додержання вимог наказів про розподіл функціональних обов'язків між головою територіального відділення та його заступниками (у разі наявності) та юридичного аналізу проектів документів на предмет додержання вимог чинного законодавства у сфері регуляторної діяльності. При цьому, контрольна форма в даному випадку полягає в тому щоб прийняті документи не набули ознак регуляторних актів, оскільки відповідно до законодавства територіальні відділення не наділені функціями регуляторів та ним не притаманне управління у будь-яких сферах економіки країни чи регіону.

В той же час, контрольна форма діяльності територіального відділення при виконавчому провадженні є досить розвинутою та складається передусім із систем контролю за виконанням документів (системи електронного документообігу АСКОД), щомісячної звітності структурних підрозділів територіального відділення за показниками основної діяльності, оперативної звітності, здійснення контролю за виконанням рішень територіального відділення тощо.

Усі вищевказані правові форми діяльності характеризуються низкою спільних ознак: 1) врегульовані матеріальними і процесуальними нормами права; 2) призводять до юридично значущих наслідків, тобто до виникнення, зміни або припинення правовідносин; 3) завжди пов'язані з розглядом юридичних справ, тобто таких життєвих обставин, які прямо передбачені законом (чи іншим нормативно-правовим актом) і потребують відповідного підтвердження та юридичного забезпечення; 4) здійснюються виключно вповноваженими на те органами держави та посадовими особами; конкретний склад, обсяг повноважень учасників правової форми діяльності чітко фіксуються відповідним нормативним актом; 5) виражаються у здійсненні безпосередніх операцій з нормами права (матеріальними і процесуальними); 6) їх результати завжди закріплюються у відповідних процесуальних документах, що мають офіційний характер і встановлену законом форму; 7) пов'язані з необхідністю використання різноманітних методів і засобів юридичної техніки.

Щодо класифікації **неправових** форм діяльності органів державної влади, наприклад, М.І. Байтін пропонує виділяти три такі форми: організаційно-регламентуючу, організаційно-господарську й організаційно-ідеологічну, фахівці з адміністративного права Д.Н. Бахрах, А.П. Альохін, А.А. Кармолицький, Ю.М. Козлов – власне організаційну діяльність і здійснення матеріально-технічних операцій. Незважаючи на різноманітність підходів щодо класифікації неправових форм діяльності, їх об'єднує одна спільна властивість – це однорідна діяльність, що не вимагає повного і суворого юридичного оформлення, не пов'язана з учиненням юридично значущих дій і прийняттям правових актів. Неправові форми діяльності органів публічної влади найчастіше поділяють на організаційні й матеріально-технічні.

Організаційна діяльність у цілому є підзаконною. Вона здійснюється в рамках чинного законодавства й у межах компетенції органу. Однак правом тут регламентується лише загальна процедура вчинення дій. Організаційні дії найчастіше проводяться в порядку поточної управлінської діяльності. Організаційні форми діяльності поділяють на основні та допоміжні.

До основних слід віднести персональну діяльність керівників територіальних органів, їх заступників, керівників структурних підрозділів, засідання колегії, науково-технічної ради, інших дорадчих, робочих та консультативних органів колегіального характеру. Основні організаційні форми діяльності територіальних підрозділів Антимонопольного комітету України – засідання адміністративних колегій територіальних відділень, слухання у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Формою роботи адміністративних колегій територіальних відділень Антимонопольного комітету України є їх засідання. Розпорядження та рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України приймаються шляхом голосування більшістю голосів присутніх на їх засіданнях членів. Органи Антимонопольного комітету України, які розглядають справу про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі про недобросовісну конкуренцію, до прийняття рішення по суті можуть проводити слухання у справі.

Допоміжними організаційними формами роботи державного органу є участь його керівництва в засіданнях колегій інших органів виконавчої влади, звітування про свою діяльність, робочі поїздки по країні, прийом громадян, проведення прес-конференцій, участь у роботі семінарів, конференцій тощо. Допоміжні організаційні форми діяльності в територіальних підрозділах Антимонопольного комітету України – передусім проведення координаційних нарад, робочі поїздки, прес-конференції, інтерв'ю, індивідуальний прийом громадян і посадових осіб, телефонні переговори тощо.

Організаційні форми, за виразом Г.В. Атаманчука, можна охарактеризувати як «способи вільного колективного пошуку оптимального варіанта вирішення якоїсь управлінської проблеми». Такого роду дії

або передують реалізації влади, або є наслідком, що випливає з процесу такої реалізації, а сама їх роль – винятково допоміжна [4, с.250]. Кожна така дія не викликає безпосередніх юридичних наслідків, однак вносить свою певну частку в кінцевий правовий результат.

До матеріально-технічних форм роботи державного органу влади належать: робота з депутатськими запитами, зверненнями, різними інформаційними запитами, підготовка звітів, ведення бухгалтерського обліку, статистичної звітності, діловодство, господарська робота.

До видів матеріально-технічних операцій в територіальних відділеннях також належать робота з депутатськими запитами і зверненнями, різними інформаційними запитами, діловодство, збір і опрацювання інформації, проведення досліджень, розробка програм, планів та звітів, здійснення бухгалтерського і статистичного обліку і т.д.

Висновки. В сучасних умовах удосконалення механізмів управління у сфері економічної конкуренції можливе, зокрема завдяки оптимізації конкурентного адміністрування. Так, заходи щодо систематизації та уніфікації конкурентного законодавства сприятимуть ефективності процесу даного механізму управління через ієрархічно-структуровані рішення органів Антимонопольного комітету України, що в свою чергу, забезпечить підвищення рівня ефективності застосування норм конкурентного законодавства.

З огляду на обсяг повноважень територіального відділення, визначений законодавством, та приймаючи до уваги особливості його адміністративно-правового статусу можна зробити висновок, що в існуючому правовому полі територіальне відділення Антимонопольного комітету України може використовувати як засоби субординаційного характеру, так й характеру координації-взаємодії. При цьому в переважній більшості ці засоби набувають організаційних (проведення спільних засідань, семінарів, конференцій, «круглих столів», спільних перевірок тощо) та інформаційних форм (обмін інформацією). Правові форми в даному випадку можуть мати лише обмежений вигляд та виражатися в укладанні меморандумів про співпрацю з іншими територіальними представництвами органів державної влади.

Значні соціально-економічні можливості має адвокатування конкуренції, оскільки використовуються механізми непримусового характеру, орієнтовані насамперед на суспільне усвідомлення переваг конкуренції. Отже, з метою прискорення процесу формування проконкурентної культури в українському суспільстві доцільно: 1) розробити програми профілактики порушень законодавства про захист економічної конкуренції; 2) запровадити обов'язковий перелік та регламент допоміжних організаційних форм діяльності територіальних відділень Антимонопольного комітету України, як то постійне інформування суспільства та висвітлення результатів діяльності шляхом регулярного проведення прес-конференцій, участі у роботі семінарів, організації друкованих видань, поширення електронної версії друкованого видання у мережі інтернет тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С.Г. Серьогіної. Х.: Право, 2005. 256 с.
2. Кельман Л.М. До питання про співвідношення понять правозастосовної діяльності та реалізації права: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, № 4, 2017. С.33.
3. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2003. С 369.
4. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. М.: Омега-Л, 2004. С. 250.
5. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник / За ред. Я.Ю. Кондратьєва. К.: Юрінком Інтер, 2003. С. 42; Муніципальне право України: Підручник/За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. К.: Юрінком Інтер, 2001. С. 191.
6. Васильєв А.С. Підготовка і прийняття управлінських рішень: організаційно-правові проблеми. Одеса: АО БАХВА, 1997. С. 61–62.
7. Кочерин Е.А. Основы государственного и управленческого контроля. М.: Филинь, 2000. С. 71.
8. Гаращук В.М. Контроль та нагляд у державному управлінні. Х.: Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого, 1999. С. 7.

REFERENCES:

1. Seryogina, S. (Ed.). (2005). Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovryaduvannya v Ukrayini: Pidruchnyk dlya studentiv vyshchychkh navchal'nykh zakladiv. Kharkiv: Law. [in Ukrainian].
2. Kelman, L. (2017). Do pytannya pro spivvidnoshennya ponyat' pravozastosovnoyi diyal'nosti ta realizatsiyi prava: teoretyko-pravovyy aspekt.: *Naukovyy visnyk L'viv'skoho derzhavnoho universytetu vnurishnikh sprav – Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs*, 4, 33. [in Ukrainian].
3. Malynovskyy, V. (2003). Derzhavne upravlinnya: Navchal'nyy posibnyk. Kyiv: Atika. [in Ukrainian].
4. Atamanchuk, G. (2004). Teoriya gosudarstvennogo upravleniya. Moscow: Omega-L. [in Russian].
5. Kondratieva, Ya. (Ed.) (2003). Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovryaduvannya v Ukrayini: Pidruchnyk. Kyiv: Jurincom Inter. [in Ukrainian]; Pogorilko, V., & Fritsky, O. (Ed.). (2001). Munitsypal'ne pravo Ukrayiny: Pidruchnyk. Kyiv: Jurincom Inter. [in Ukrainian].
6. Vasilyev, A. (1997). Pidhotovka i pryynyattya upravlins'kykh rishen': orhanizatsiyno-pravovi problemy. Odesa: JSC BAHVA. . [in Ukrainian]; Malinovsky, V. (2003). Derzhavne upravlinnya: Navchal'nyy posibnyk. Kyiv: Attica. [in Ukrainian].

7.Kocherin, E. (2000). *Osnovy gosudarstvennogo i upravlencheskogo kontrolya*. Moscow: Filin. [in Russian].

8.Garashchuk, V. (1999). *Kontrol' ta nahlyad u derzhavnomu upravlinni*. Kharkiv: National Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 5.01.2020